

Výtvarné umění jak prostor pro inkluzi

Seminární práce z výuky

Autor: Markéta Fučíková

UČO: 464950

Datum: 25.11.2017

Absolvování předmětu **Výtvarné umění jako prostor pro inkluzi** ve mně zanechalo hluboký dojem. Jelikož se v prostoru inkluze pohybuji už dlouho a to na obou stranách barikády, tedy jako rodič i jako pedagog, musím s velkou radostí říct, že pro mě bylo důležité zjištění, že se dá najít fungující shoda v kolektivu naprosto cizích a zdálo se i rozdílných lidí, kteří mají své jedinečné životní stopy. Někdy se v běžné denní rutině zdá, že má každý svůj názor na věc a shoda není možná.

Položila jsem si však otázku- Jak moc nám řeč komplikuje vzájemnou shodu?

Snažíme se své myšlenky precizně formulovat, brousit své argumenty do diamantového jasu, aby náš protivník neměl šanci nepochopit NAŠI PRAVDU. Jak to ale ve skutečnosti je? Opravdu musíme druhé přesvědčit o svém správné přístupu k věci nebo je možné, abychom došli společného cíle různými cestami? Každý má svůj jedinečný způsob uvažování, nadání a svébytný projev. Není možné, že právě tato rozmanitost složí dohromady mozaiku dokonalého díla?

Pokud použijeme slova, snažíme se o pregnantní popis situace, její minulosti a možné varianty vývoje. Já si ale nejsem jistá, jestli konkrétní slovní popis je přesným a hlavně reálným odrazem situace. Popisující využívá svých soudů, své osobní historie a to už nám obraz výrazně mění.

Velmi zajímavým a vzrušujícím zážitkem pro mě proto byla společná výtvarná práce. Pokud jsme pro komunikaci nechali prostor a použili jiné výrazové prostředky, každý mohl přispět svým speciálním způsobem, aniž byl tlačěn právě pregnantní metodikou řečového výstupu.

Říká se: „Podle sebe soudím tebe.“ a to, myslím, platí v dobrém i ve zlém. Pokud

věříme, že náš kolega má stejný záměr, tak i jeho vidíme optikou shody. Nehledáme protivenství ani chyby. Důvěřujeme. A tím je pro mne inkluze. Důvěra v sebe sama, důvěra v dítě, důvěra v kolegu a v neposlední řadě v rodiče.

Všichni totiž máme stejný záměr- šťastné, spokojené a rozvíjející dítě.

Proto si myslím, že výtvarné umění má nezastupitelné místo v procesu inkluze, učitel může v rámci běžné výuky použít mnoho způsobů, jak včlenit dítě s odlišnostmi do kolektivu, protože u výtvarného umění asi jako u jediného z předmětů vyučovaných na základní škole, není důležitý výsledek, ale proces.

Stejně jako jsem to viděla a prožívala v průběhu blokové výuky předmětu, můžeme proces výtvarného tvoření ve škole také modelovat podle potřeby kolektivu. Velmi důležitým faktorem, je uvědomění si, co chci vyjádřit, ale také potlačit a s tím dále pracovat.

Děti mohou spolupracovat s jedním či více spolužáky, čímž se prohlubují vztahy. Dítě v kolektivu zakřiklé, může dostat zásadní úkol v projektu či naopak úkol, který zvládne a zároveň tzv. nepokazí záměr ostatních. Což je asi nejproblematictější moment společné práce-spolupracovat tak, aby se vše spojilo do smysluplného celku, a všichni byli spokojeni s prožitkem i výsledkem.

Jednotlivé techniky si mohou učitelé nastudovat v literatuře, ale musí je také použít. Bohužel se stává, že výtvarná výchova ve školách je pouhá honba za vytvořením čehokoli efektního, čím paní učitelka zaplní nástěnku nebo dodá výrobky na povinný jarmark. Nezřídka je to paní učitelka, kdo uvádí výrobek do dokonalého prezentace schopného stavu. To by ale nemělo být náplní výtvarné činnosti, učitel by měl pracovat s emocemi a prožitky žáků, které jen těžko vyjádří výrobou zvířátka s ruličky od toaletního papíru.

Po absolvování předmětu Výtvarná výchova jako prostor pro inkluzi jsem dceři, které byla diagnostikována jedna z forem autismu pořídila velké plátno, barvy a štětce. Dcera má nízký svalový tonus a oslabené motorické plánování a proto realizace jejích kreseb jsou problematické. Ale touto formou maluje často (i několikrát denně) a musím říct, že je to její nejoblíbenější činnost vůbec. Vůbec netuší, jak si ručky cvičí a její kresby jsou díky tomu lepší a lepší.

Smutné je, že toto jí nebylo umožněno v základní umělecké škole, kam celý loňský rok chodila. Zde se očekávalo vytvoření ptáčka, misky, obkreslení fotky a jiné úkoly, které mimochodem ani děti intaktní vůbec nebavily a postupně jsem během roku sledovala(jako asistentka), jak se jejich nadšení cokoli tvořit zvolna vytrácí, až ve valné většině došlo k

ukončení docházky.

Zásadní otázkou tedy pro mne je, jestli si učitelé dostatečně uvědomují, jaký skvělý nástroj rozvoje dítěte v rukou mají...